

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING.

N°. 102.

DEEL V.

1 Juli 1918.

INHOUD: Jhr. Dr. ED. J. G. EVERTS, Nieuwe vondsten voor de Nederlandsche Coleopteren-fauna, XVII. — H. SCHMITZ S. J., *Trupheoneura intempesta* n. sp. und *Aphiochaeta pseudociliata* Strobl. (Phoridae, Dipt.). — REDACTIE, Aan de Inzenders voor de Entomologische Berichten.

Nieuwe vondsten voor de Nederlandsche Coleopteren-fauna, XVII.

188. *Pterostichus minor* GYLLH. Geelroode, of roodbruine (immature) exemplaren zijn *brunneus* STURM.

206. *Anara similata* GYLLH. Bij Loosduinen werd een exemplaar gevangen, dat, wegens den habitus en de zwarte schenen, den indruk maakt een hybride van *similata* en *ovata* te zijn.

248. *Harpalus aeneus* FBR. Blauw gekleurde exemplaren van het roodpootige type behooren tot a. *coerulescens* SCHILSKY; die van de var. *confusus* DEJ. tot a. *azurcus* PANZ.; deze laatste bezit ik uit Rotterdam van wijlen Dr. H. J. VETH.

Volgens REITTER breidt zich bij var. *semipunctatus* DEJ. de bestippling der dekschilden ook over de binnenste tusschenruimten uit (niet incl.).

265. *Harpalus autumnalis* DFTSCH. (*impiger* DFTSCH., *inunctus* STURM, *seriepunctatus* STURM). In 1870 werd *H. inunctus* STURM door SNELLEN VAN VOLLENHOVEN als var. van *H. autumnalis* opgegeven; hiertoe behooren lichtgekleurde, immature exemplaren.

268. *Harpalus scrovus* DFTSCH. Zwarte of pekwarte exemplaren zijn de als *ovatus* CHAUD. (*bucculentus* KR.) beschreven vorm; deze zijn als typische exemplaren te beschouwen.

272. *Auisodactylus binotatus* FABR. Van deze soort zijn ook overgangsvormen tot de var. *spurcaticoruis* DEJ., met bruinroode schenen en tarsen, bekend.

411. *Agabus bipustulatus* LINN. SEIDLITZ (Bestimm.-Tab. der Dytiscidae etc., in: XXV Bande Verh. Naturf. Ver. Brünn, 1887) vermeldt eene var. *abdominalis* COSTA uit Sardinië, bij welke de epipleuren en het achterlijf rood zijn; hij zegt „vielleicht nur mangelhaft ausgefärbten Form”. Dergelijke immature exemplaren, ook met geheel roode pooten, zag ik meermalen uit ons land; ook een exemplaar, dat bovendien op de bovenzijde roodbruinachtig gekleurd is. Van eene kleur-ab. is derhalve geen sprake, zoodat deze als var. valt.

417bis. *Agabus cougeur* PAYK. Voor een aantal jaren ving ik een ♂ bij Vlodrop (Limb.), Juni; het exemplaar stond in mijne collectie bij *A. paludosus*. De onderzijde is niet geheel uitgekleurd, waardoor de dijen niet zwartachtig, maar rood gebleven zijn.

Deze soort gelijkt veel op *A. paludosus* FABR., doch is gemakkelijk daarvan te onderscheiden, behalve door de in de Col. Neerl. I genoemde kenmerken, door de langere, smallere achterschenen en de, hoewel zeer fijne, toch meer in 't oog vallende sculptuur der dekschilden; bij *A. paludosus* daarentegen is de bovenzijde bijna glad. Doffe, uiterst dicht gechagrineerde ♀♀ zijn: ♀ var. *Veuturii* BERTOL. (niet incl.); deze zou met typische exemplaren op den „Hohen Ven” in de Rijnprovincie nabij de Belgische grens gevonden zijn (ROETTGEN).

418. *Agabus uebulosus* FORST. Exemplaren, zoowel ♂ als ♀, met geheel roodgeel achterlijf (zie: Col. Neerl. I, blz. 134 noot 1)), in de omstreken van den Haag gevangen, noem ik *flaviveutris* **nov. ab. c.**

523. *Calodera aethiops* GRAV. (*occulta* HEER). REITTER beschrijft eene a. *dichroa*, bij welke de dekschilden en het achterlijf roestrood zijn.

Bij een exemplaar uit Exaeten (Limburg), voor vele jaren van Pater E. WASMANN ontvangen, is de bovenzijde eenigszins roodbruin en zijn kop en de laatste tergiten van het achterlijf wat donkerder getint. Ook zag ik exemplaren uit den Haag

en den Bosch, bij welke de geheele bovenzijde, behalve de zwarte kop en de iets donkerder laatste tergiten, roestrood gekleurd is.

788bis. *Quedius lucidulus* ERICHS. Deze soort is het naast aan *Q. scintillans* GRAVH. verwant, doch daarvan onderscheiden door de lichtere kleur, het iets breder, naar voren meer versmald halsschild, en door de iets langere, minder grof en dichter bestippelde dekschilden. Kop en halsschild groenachtig-bronskleurig; de dekschilden geelbruin met sterken, groen-bronzigen weerschijn; het achterlijf bruinrood, of bruingeel met eene donkere middelstreep, sterk iriseerend. Sprietwortel, tasters en pooten lichter, of donkerder bruingeel; de schenen veelal donker gekleurd. Kop breed-rondachtig, tusschen de oogen met eene dwarsrij van 4 stippen; bovenlip in 't midden slechts zwak uitgebogen. Sprietten tamelijk kort; de voorlaatste leedjes zwak verbreed. Halsschild van achteren even breed als de dekschilden, iets breder dan lang, naar voren versmald. Dekschilden langer dan het halsschild, tamelijk fijn en dicht bestippeld. Achterlijf zeer fijn en dicht bestippeld, aan de zijden langer en dichter goudgeel behaard. Lengte 5—5 $\frac{1}{2}$ mm. Eén enkel exemplaar werd door pater E. WASMANN S. J. bij Valkenburg (Limb.) in Juni gevangen en voor mijne collectie aangeboden, waarvoor mijn vriendelijken dank.

1361. *Brachypterus pulicarius* L. (*gravidus* ILLIG.) (Zie: 8e Lijst van soorten, enz., in Tijds. v. Entom. LV, 1912, blz. 285). Het subgen. *Heterostomus* JACQ. DUV. wordt thans als genus beschouwd. Terwijl bij het type de sprietten geheel roestrood zijn, bij var. *linariae* STEPH. alleen het 1^e spriettlid zwart is, zijn bij een exemplaar uit Amsterdam (dat ik van den heer H. C. L. VAN ELDIK, in den Haag, in dank voor mijne collectie ontving) de sprietten totaal zwart; ook zijn de middel- en achterpooten zwart, en vertoonen de voorpooten nog slechts een schijn van rood. Ik noem dezen melanistische vorm: *nigricornis* nov. ab. GANGLBAUER en REITTER noemen var. *linariae* STEPH. een kleineren vorm van *pulicarius*. Bij GANGLBAUER is hiermede synoniem *laticollis* KÜST., terwijl bij REITTER deze laatste synoniem is met *cinereus* HEER (zie 8^e Lijst, l. c.).

1661. *Coccinella conglobata* L. Door de vriendelijkheid van den heer P. VAN DER WIEL ontving ik nog de ab. c. *bilunata* FLEISCH, i. l. uit Amersfoort en de ab. c. *lyra* WALTER uit Valkenburg (Limb.).

Deze soort moet, volgens GANGLBAUER en REITTER heeten: *quatuordecimpunctata* L. (= *tessulata* SCOP., = *conglomerata* LAICH., = *conglobata* ILLG., WEISE, non L.), terwijl volgens beide auteurs, *C. conglobata* L. doelt op de door WEISE en mij genoemde: 1653. *octodecimpunctata* SCOP.

2034. *Corymbites sjaelandicus* MÜLL. (*tessellatus* F.) a. *assimilis* GYLLH., bij welke de afwisselende tusschenruimten der stippellijnen op de dekschilden iets lichter en dichter, derhalve langstreepig, behaard zijn. Door de vriendelijkheid van den heer H. C. L. VAN ELDIK ontving ik een exemplaar uit 's Graveland, Mei.

Volgens den Cat. Col. Eur. etc. 1906, zou deze soort moeten heeten: *tessellatus* L. (*sjaelandicus* MÜLL., *tessellatus* FABR.); ook REITTER (*Fauna Germanica* III, 1911) noemt de soort: *tessellatus* L. REITTER noemt bovengenoemde a: *strigatus* GERH. (*virgulatus* SCHW. i. l.), terwijl a. *assimilis* GYLL., volgens hem, zou duiden op exemplaren, bij welke de grauwe beharing dicht en gelijkmatig verdeeld is (door mij a. *micans* GERM. genoemd).

De door mij genoemde *C. tessellatus* L. (*holosericeus* OLIV.) zou nu moeten heeten: *holosericeus* OLIV. (*undulatus* HERBST.

2318. *Pytho depressus* L. Terwijl bij goed uitgekleurde exemplaren de dekschilden in den regel staalblauw, of violet met purperglans zijn ¹⁾, zijn deze veel zeldzamer fraai metaal-groen; ik noem deze laatste: *chloropterus* ab. nov. Bij goed uitgekleurde exemplaren is het achterlijf zwart, of zwartbruin; maar ook komen goed uitgekleurde exemplaren voor met lichter, of donkerder roodgeel (*coeruleus* F.), bij uitzondering zwart en roodgerand (*festivus* F. EVERTS) achterlijf. Daar bij het uitkleuringsproces bij de kevers de dekschilden altijd de het laatst bijkleurende organen zijn, zoo volgt hieruit, dat dergelijke exemplaren met roodgeel achterlijf, niet onuitgekleurd zijn. Anders is het wellicht

¹⁾ Door REITTER a. *festivus* F. genoemd.

gesteld met exemplaren, bij welke het voorste derde gedeelte en de zijranden der dekschilden roodachtig zijn, en daarbij ook het achterlijf geelrood, of zwart is; evenzoo waar de dekschilden geheel geelbruin, of roodachtig zijn, slechts naar het uiteinde of over de geheele oppervlakte met een staalblauw waas, daarbij het achterlijf geelrood, of zwart (*castaneus* F.). Niet onmogelijk, dat hier de dekschilden, onder normale omstandigheden, nog bijgekleurd zouden zijn.

2329. *Rhagium bifasciatum* F. Behalve de in de 8^e Lijst van soorten enz., in Tijdschr. v. Ent. LV, 1912, blz. 296, opgegeven kleur-aberraties, zijn nog enkele afwijkingen bekend geworden. Ik ontving n.l. van den heer P. VAN DER WIEL eene prachtige serie exemplaren van deze soort, door den heer H. QUIRJEN bij Harderwijk verzameld, waarvoor mijn vriendelijken dank. Vooreerst was hierbij een exemplaar, bij hetwelk het roodbruin aan den top der dekschilden zich zoozeer naar voren uitbreidt, dat van de achterste gele vlek nog slechts eenige aanduiding zichtbaar is. Deze nadert dus tot de *a. rufum* PRELL., welke door REITTER (*Fauna Germanica* IV, 1912, blz. 7) als *a. infasciatum* PIC geduid wordt en dus *a. rufum* PRELL. (*infasciatum* PIC.) moet heeten. Van de *a. Ecoffeti* MULS., welke *bicolor* OLIV. (*Ecoffeti* MULS., *Gravei* HUBENTH., *fasciatum* PIC.) zou moeten heeten, werd een exemplaar gevangen, bij hetwelk, om den breeden gemeenschappelijken gelen dwarsband (alleen de naad daarover bijna geheel zwart), de schouders, de zijranden en het uiteinde roodachtig zijn.

Bij eene merkwaardige kleur-aberratie, welke ik nergens vermeld vond, zijn de beide gele vlekken op elk der dekschilden, door eene verbinding nabij den naad vereenigd, waardoor eene figuur van twee tegengestelde C-vlekken ontstaat. Ik noem deze: *connexum nov. ab.*

2744. *Strophosomus capitatus* DE GEER wordt door REITTER als eene *a. van rufipes* STEPH. beschouwd. Bij *a.* scbrinus* FLACH zijn de afwisselende tusschenruimten op de bruine dekschilden, als langsstreepen, wit beschud; hiertoe moet ook gerekend worden het door mij in de Col. Neerl. II, blz. 578, vermelde exemplaar uit Baudour (België), bij hetwelk de afwisselende tusschenruimten metallisch geelbruin

beschubd zijn. Nederlandsche exemplaren zag ik nog niet.

2753. *Polydrosus undatus* F. heet bij REITTER: *tereticollis* DE GEER. Exemplaren met nagenoeg eenkleurig beschubde dekschilden zijn a. *uniformis* STIERL., zulken met weinig ontwikkelde, schuine, zilverwitte schubbanden: a. *niveopictus* REICH., die met geelgrauwe, of grauwe banden: a. *undatus* F.

2756. *Polydrosus impressifrons* GYLLH. Het type is fraai groen beschubd (bij Middelburg), de a. *flavovirens* GYLLH. geelachtig-groen, of vaal groenachtig-grauw (bij Ellecom).

2760. *Polydrosus confluens* STEPH. Terwijl bij het type de afwisselende tusschenruimten der dekschilden dichter beschubd zijn en daardoor een langsstreepig voorkomen hebben, zijn zij bij a. *rubi* STIERL. nagenoeg eenkleurig grauw beschubd. Bij a. *atripes* SCHILSKY (niet inl.) zijn de pooten geheel zwart.

2762. *Polydrosus atomarius* OLIV. Exemplaren met geelbruine dekschilden zijn: a. *pallidus* GYLL. De dekschilden zijn in den regel gelijkmatig behaard, zeldzamer op de afwisselende tusschenruimten dichter behaard en daardoor met een langsstreepig voorkomen (a. *geminatus* CHEVR., niet inl.); zelden zijn de pooten zwart, of bruinzwart (a. *melanopus* SCHILSKY, niet inl.).

2771. *Phyllobius virideaceris* LAICH. (*pomonae* OLIV., *uniformis* MRSH.) (zie: 6^e Lijst, in Tijds. v. Ent. LII, 1909, blz. 122). REITTER noemt exemplaren met gele sprieten en en pooten: a. *pseudochlorizans*; algemeen. Bij het type zijn de dijen donkerder en de sprietknots iets beroekt.

Den Haag.

ED. EVERTS.

Trupheoneura intempesta n. sp. und Aphiochaeta pseudociliata Strobl. (Phoridae, Dipt.).

1. Nachdem ich erst kürzlich sechs neue *Trupheoneura*-Arten aus Deutschland und Holländisch Limburg beschrieb (in: Entom. Ber., Deel V, Nr. 99, 1 Jan. 1918, p. 25—35), finde ich jetzt bei der Durchsicht von Phoridenmaterial des Kgl. Zool. Museums zu Berlin wieder eine noch unbeschriebene Art dieser merkwürdig formenreichen Gattung. Beide Geschlechter sind in je 1 Exemplare vorhanden. Die Tiere sind leider in Alkohol konserviert und ihre Bearbeitung deshalb